

que és una xifra altíssima, ja que significa que una de cada quatre persones de més de 16 anys que vol treballar necessita treballar no ho pot fer i, per tant, no disposarà dels ingressos que necessita per viure.

Treball precari

Actualment a les plantilles és freqüent trobar, a més dels treballadors d'altres èpoques, amb contractes indefinits i jornades laborals de les 40 hores legals, els nous contractes de treballadors per molt poques hores –treballadors en precari– i altres formes de treballadors formalment no assalariats, però que operen com a tals. En particular, trobem els anomenats treballadors autònoms, que en moltes ocasions no són tals sinó assalariats camuflats dels quals les empreses no es responsabilitzen en absolut (ni cotitzacions de Seguretat Social, ni impostos, ni seguretat en el treball, etcètera). D'altra banda, es fa cada vegada més ús dels treballadors que venen aïlladament cadascun dels seus serveis (*freelance*) com si fossin mercaderies independents, encara que ho facin recurrentment a les mateixes empreses, que igualment no es fan càrrec de cap altre dret del treballador. A més, cal afegir que s'està produint una tendència, amb el suport intens dels poders fàctics, a estimular que les persones muntin les seves pròpies empreses com a «solució» al problema de no trobar feina –l'emprenedoria– sense tenir en compte ni la seva viabilitat, ni els recursos necessaris, ni la situació dels «emprenedors» quan, molt sovint, les seves iniciatives fracassen. Segons l'INE, el 82% fracassen als quatre anys.

Recentment la xifra d'atur està disminuint lleugerament, però molts dels llocs de treball que es generen són llocs de treball a temps parcial i/o de molt poques hores, cosa que fa que realment la situació dels treballadors que busquen feina sigui molt inestable i insatisfactòria. Són treballadors empleats, però durant molt poques hores setmanals. També cal assenyalar que els contractes poden ser no només de poques hores setmanals sinó per períodes de temps molt curts –setmanes, dies i fins i tot unes poques hores–, de manera que el treballador no té cap estabilitat en l'ocupació, cosa que li impedeix tenir un pla de vida regular. Actualment, una majoria de contractes (més del 90% dels nous contractes) de treballadors ho són per molt, molt poc temps. Si a això hi afegim que, en general, els treballs temporals són els que tenen salaris més baixos, es poden percebre les dures condicions de treball de molts assalariats actualment, sobretot els joves, que tenen enormes dificultats per aconseguir una feina, i les persones més grans de 45 anys, que en tenen per conservar-la o aconseguir-ne una de nova si perden la que tenien. Cal tenir en compte, a més, els nombrosos treballadors en categories com becaris, en pràctiques, en períodes de prova, que treballen però no cobren per la seva feina o cobren quantitats mínimes.

De manera que hi ha moltes situacions que diferencien els treballadors, que sovint són utilitzades pels patrons per establir diferències salarials significatives: d'una banda, els treballadors poden ser treballadors amb contractes de temps indefinit, que abans eren treballadors assalariats, fixos en la major part, encara que ara amb el neoliberalisme també poden ser acomiadats fàcilment, i de l'altra hi ha els treballadors temporals, amb contractes de temps limitats i fins i tot molt curts. En conjunt, els contractes i salaris dels treballadors s'han deteriorat molt fortament amb les reformes laborals que ha impulsat el neoliberalisme introduït des de la crisi dels setanta del segle xx, i encara més amb la de 2007. Fins i tot aquells que tenen una feina estable estan preocupats permanentment, perquè temen que si la perden els serà extremament difícil aconseguir una ocupació en les mateixes condicions de la que tenien. Els treballadors es troben en situacions molt precàries. Tanmateix, les condicions de treball físiques tampoc milloren, sinó que la temporalitat les condueix a deteriorar-se també.

Però encara hi ha més: en el bloc de producció vèiem com a mesura que les empreses canvien les seves formes de produir, i en els últims anys han canviat molt ràpidament, a l'empara d'una legislació favorable, canvien també les formes en què organitzen la seva força de treball. En la moderna producció industrial que ha de coordinar el treball de centenars o milers de braços, fins i tot situats en llocs diferents i que es troben a llargues distàncies, i que al mateix temps ha de valoritzar en molt poc temps un capital fix que, per ser-ho, no ha de romandre inactiu, les empreses intenten sotmetre les voluntats i els ritmes

